

Plenárne zasadnutie 23. - 26. novembra 2009

Na novembrovom zasadnutí EP v Štrasburgu poslanci schválili telekomunikačný balíček a odsúhlasili tiež nový spôsob označovania pneumatík. Parlament ďalej požiadal lídrov EÚ, aby sa na samite o klimatických zmenách usilovali o ambicióznú dohodu a poslanci navrhli, aby boli cestujúci v prípade bankrotu aerolínií odškodnení.

V nasledujúcej sekcii nájdete základné informácie o plenárnom zasadnutí a tiež podrobnejšie správy, ktoré sme priebežne dopĺňali a aktualizovali.

Hlavné body zasadnutia

Telekomunikácie a blokovanie prístupu k internetu

Parlament bude hlasovať v treťom, a teda poslednom čítaní o dôležitých zmenách pre pravidlá EÚ v oblasti telekomunikácií. Ich cieľom je posilniť práva telefónnych užívateľov a užívateľov internetu a tiež zlepšiť konkurencieschopnosť medzi telekomunikačnými spoločnosťami. Nové pravidlá by mali vstúpiť do platnosti v polovici roku 2011. Mali by rozšíriť práva spotrebiteľov, zabezpečiť prístup k internetu a ochranu dát a zmodernizovať využitie rádiového spektra.

Prehľadnejšie označovanie pneumatík

Všetky nové pneumatiky určené pre automobily budú označované takým spôsobom, aby si mohli spotrebiteľia vybrať tie, ktoré najmenej škodia životnému prostrediu. Od novembra 2012 budú na pneumatikách informácie o palivovej účinnosti, priľnavosti k vlhkej vozovke či hlučnosti. Systém označovania bude podobný tomu, ktorý sa už používa pri domácich spotrebičoch, napríklad chladničkách. O dohode medzi zástupcami Parlamentu a členských štátov EÚ budú poslanci hlasovať v stredu.

Ambiciózna dohoda o klíme

Poslanci vyzvú lídrov členských štátov EÚ, aby za svoju prioritu stanovili úspech samitu o klimatických zmenách, ktorý sa uskutoční v decembri v Kodani. Návrh uznesenia, o ktorom budú hlasovať v stredu, upozorňuje, že budúce generácie zrejme nebudú schopné čeliť klimatickým zmenám, ak sa bude spoločný globálny postup naďalej odkladať.

Odškodné v prípade bankrotu aerolínií

Cestujúci s letenkou od leteckej spoločnosti, ktorá skracuje, by mali dostať odškodné. Tvrdí to návrh uznesenia, ktorý predložili poslanci z politických frakcií ľudovcov, socialistov, liberálov a zelených. Plénum Parlamentu bude o texte hlasovať v stredu.

Rozšírenie EÚ

Európsky parlament prijme vo štvrtok stanovisko k stratégii rozšírenia EÚ. Zhodnotí v ňom pokrok kandidátskych krajín za minulý rok. Každý rok vydáva Európska komisia správu o pokroku dosiahnutom v oblasti rozširovania Únie, na základe ktorej Európsky parlament zverejní svoje stanovisko. Ide v ňom najmä o tie oblasti, v ktorých by sa kandidátske krajiny mali zlepšiť.

Príprava na Lisabonskú zmluvu

Európsky parlament sa pripravuje na zmeny, ktoré prinesie vstup Lisabonskej zmluvy do platnosti. Poslanci budú hlasovať o zmenách interných pravidiel EP. Pôjde napríklad o príchod ďalších 18 poslancov, o zvýšenie legislatívnych právomocí a o nový postup pre rozpočet, ktorý Parlamentu zaručí rovnaké postavenie ako vládam EÚ v tejto oblasti.

Ochrana žien pred násilím

Poslanci budú v stredu diskutovať o potrebe boja proti domácejmu násiliu. Parlament požiada Radu EÚ a Komisiu, aby navrhli reálny politický plán EÚ v oblasti odstránenia násilia páchanom na ženách. Práve v tomto období si pripomíname 10. výročie rezolúcie OSN, ktorou bol vyhlásený Medzinárodný deň proti násiliu na ženách.

Pokrok vo vytváraní nefajčiarskeho prostredia

Poslanci budú diskutovať o pravidlách pre prostredie bez tabakového dymu v jednotlivých členských štátoch zdôrazňujúc, že tabak ostáva najrozšírenejšou príčinou predčasnej smrti a ochorení v Únii. Parlament podporuje opatrenia na monitorovanie pokroku vo vytváraní prostredia bez tabakového dymu v celej EÚ a nástojí na výmene najlepších skúseností medzi zákonodarcami európskych krajín.

Nové pravidlá EÚ pre telekomunikácie dostali zelenú

Európsky parlament schválil v utorok 24. novembra dôležité zmeny v pravidlách EÚ v oblasti telekomunikácií. Ich cieľom je posilniť práva telefónnych užívateľov a užívateľov internetu, a tiež zlepšiť konkurencieschopnosť medzi telekomunikačnými spoločnosťami. Nové pravidlá vstúpia do platnosti za 1,5 roka. Tento legislatívny balíček rozšíri práva spotrebiteľov, zaručí prístup k internetu, lepšie ochráni osobné údaje a zmodernizuje využitie rádiového spektra.

Predseda EP Jerzy Buzek uviedol: "Telekomunikačný balíček, ktorý dnes schválil Parlament, je dobrým príkladom toho, ako Európsky parlament z pozície zákonodarcu EÚ, má priamy dopad na každodenný život európskych občanov. Som rád, že sme prispeli k posilneniu práv užívateľov elektronickej komunikácie a internetu."

Buzek podpíše legislatívny balíček spolu so švédskou ministerkou pre komunikáciu Åsou Torstensson v stredu na plenárnom zasadnutí v Štrasburgu.

Záruky pre prístup užívateľov k internetu

Zamedzenie prístupu užívateľa k internetu môžu nastať iba v prípade, ak je "opodstatnené, primerané a nevyhnutné v rámci demokratickej spoločnosti" a iba po "predchádzajúcom, spravodlivom a nestrannom konaní", ktoré zaručuje "právo na vypočutie" a ktoré rešpektuje zásady prezumpcie neviny a práva na súkromie.

Spravodajkyňa Catherine Trautmann povedala: "Chceli sme zabezpečiť, aby sa nikdy neopovrchovalo právami občanov a tiež, aby tieto práva neboli nikdy ignorované. Je to po prvýkrát, čo sa právny text odvoláva na používanie internetu ako na uplatňovanie základných ľudských práv a slobôd," dodala francúzska socialistka.

Poslanci tak uspeli tým, že sa im podarilo zaviesť rovnocennú právnu ochranu pre prístup k internetu ako súčasť ochrany ľudských práv a základných slobôd. "Ustanovenie internetovej slobody" bolo po prvýkrát zavedené do rámca smernice o elektronických komunikačných sieťach a službách. Členské štáty budú musieť zaviesť tieto opatrenia do národnej legislatívy najneskôr do 24. mája 2011.

Obsah legislatívneho balíčka

Legislatíva zahŕňa viaceré pravidlá. Medzi nimi harmonizáciu správy rádiového frekvenčného spektra v rámci celej EÚ, najmä v súvislosti s prechodom z analógovej na digitálnu pozemnú televíziu do konca roka 2012. Ďalej zlepšenie spolupráce medzi regulačnými orgánmi členských štátov v oblasti telekomunikácií a umožní aj tzv. funkčné oddelenie, čiže oddelenie infraštruktúry siete dominantných operátorov od obchodných spoločností ponúkajúcich služby, ktoré využívajú spomínanú infraštruktúru.

Revidovaná rámcová smernica pre telekomunikácie bola v treťom, a teda poslednom čítaní, schválená v pléne pomerom hlasov 510:40:24.

Práva občanov a regulačné orgány

Európsky parlament a Rada EÚ sa už skôr dohodli na dvoch ďalších častiach telekomunikačného balíčka, a to na právach občanov a na regulačných orgánoch v oblasti telekomunikácií. Poslanci ich schválili 6. mája 2009 a Rada EÚ 26. októbra 2009.

Smernica o právach občanov má za cieľ zlepšiť práva spotrebiteľov. Ide napríklad o možnosť preniesť mobilné telefónne číslo zákazníka pri zmene operátora za jeden pracovný deň. Posilní sa tiež ochrana osobných údajov a súkromia, napríklad vyžiadanie súhlasu užívateľa pri inštalovaní tzv. cookies.

Poslanci sa dohodli s ministrami EÚ pre oblasť telekomunikácií na vytvorení európskeho orgánu, ktorý spojí všetkých 27 národných regulačných orgánov. Jeho názov je Úrad európskych regulačných orgánov v oblasti telekomunikácií (BEREC).

Poslanci sa pýtali Barrosa na novú Komisiu a energetické otázky

Predsedia politických skupín v EP sa počas druhej Hodiny otázok s predsedom Európskej komisie José Manuelom Barrosom v utorok 24. novembra pýtali najmä na oblasť energetiky a na zostavovanie novej Komisie. Barroso odpovedal, že "práve dnes dostal konečný zoznam mien všetkých 27 kandidátov na post komisárov" a dodal, že deväť z nich tvoria ženy.

Predseda frakcie ľudovcov **Joseph Daul** položil otázku, či si predseda Barroso myslí, že v zime nás čaká ďalšia plynová kríza a či existujú opatrenia, ktoré budú chrániť občanov EÚ. Predseda Európskej komisie odpovedal, že systém skorého varovania dohodnutý s Ruskom by mal pomôcť identifikovať problémy včas.

Líder socialistov **Martin Schulz** sa zaujímal o to, ako Komisia hodnotí výrok bulharského predsedu vlády, že bulharská strana socialistov by mala byť zakázaná. Podľa Barrosa majú všetky demokratické strany svoje miesto v demokratických krajinách.

Šéf skupiny liberálov a demokratov **Guy Verhofstadt** hovoril o štruktúre novej Komisie a o tom, že "nie je presvedčený" o potrebe rozdeliť portfólio životného prostredia. Zamyslel sa aj nad budúcim usporiadaním portfólia pre spravodlivosť a vnútorné veci, keďže by nerád spojil bezpečnosť s imigráciou. "Klimatické zmeny sú prierezovou oblasťou, cieľom je zahrnúť ich do každej politiky," odpovedal Barroso.

Spolupredseda frakcie zelených **Daniel Cohn-Bendit** sa pýtal, či o zložení novej Komisie rozhodne jej predseda Barroso, alebo či mu členské štáty vnútia svoje požiadavky. Podľa Barrosa je to predseda Komisie, ktorý rozhoduje tak o jej zložení, ako aj o rozdelení jednotlivých portfólií.

Líder konzervatívov a reformistov **Michał Tomasz Kamiński** uviedol, že EÚ potrebuje posilniť svoje pravidlá pre vnútorný trh a hospodársku súťaž a spýtal sa na plány Komisie v tejto oblasti. Barroso zdôraznil, že Komisia práve začala verejnú konzultáciu o vnútornom trhu a potvrdil, že záverečnú správu vypracuje bývalý komisár Mario Monti.

Šéf frakcie zjednotenej ľavice **Lothar Bisky** pripomenul hlbokú hospodársku krízu a jej dlhodobé dôsledky a spýtal sa Barrosa, či je nová Komisia pripravená "poučiť sa z chybných trhovej ekonomiky". Predseda Komisie odpovedal, že bude klásť dôraz na školstvo, celoživotné vzdelávanie, mobilitu pracovnej sily a boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu.

Podpredsedu skupiny Európa slobody a demokracie **Rolandasa Paksasa** zaujímala problematika jadrovej energie v Litve. Barroso v odpovedi informoval, že o téme energetických dodávok do Litvy rokoval s ruským prezidentom Medvedevom. Uviedol tiež, že na riešení Komisia aktívne pracuje spolu s litovskými úradmi a ďalšími partnermi.

Nové označovanie pneumatík

Od novembra 2012 budú všetky nové pneumatiky v predaji rozdelené a označované podľa palivovej úspornosti, príľnavosti k mokrej vozovke a hlučnosti. Systém označovania bude podobný tomu, aký sa používa pri domácich elektrospotrebičoch. Zmeny umožnia spotrebiteľom porovnávať rôzne typy pneumatík a uľahčia im tak výber pri ich kúpe.

Parlament v stredu 25. novembra schválil návrh nariadenia bez hlasovania. Poslanci a predstavitelia Rady dosiahli dohodu už v októbri. Spravodajca Ivo Belet vtedy ocenil výhody novej legislatívy. Podľa belgického ľudovca je "nový systém označovania jasným nástrojom s veľkými výhodami pre životné prostredie i spotrebiteľov", pričom náklady pre výrobcov budú minimálne.

Úspornosť, príľnavosť a hlučnosť

Rovnako ako v prípade európskych energetických štítkov, aj štítky na pneumatiky rozdelia výrobky na triedy podľa palivovej úspornosti: od najlepšej "zelenej" triedy A po najhoršiu "červenú" triedu G. Okrem informácie o palivovej úspornosti bude štítok obsahovať aj údaje o príľnavosti k mokrej vozovke a o vonkajšom hluku valenia.

Od 1. novembra 2012 budú dodávatelia pneumatík pre osobné automobily, ľahké a ťažké nákladné vozidlá (kategórie pneumatík C1, C2 a C3) povinní informovať spotrebiteľov o palivovej úspornosti, príľnavosti a hlučnosti v akejkoľvek technickej propagačnej dokumentácii, vrátane internetových stránok. Niektoré typy pneumatík (protektorové, profesionálne terénne, pretekárske) budú mať z pôsobnosti nariadenia výnimku.

Všetky pneumatiky kategórie C1 a C2 vyrobené po 1. júli 2012 budú musieť mať nálepku so štítkom s požadovanými informáciami, alebo budú sprevádzané štítkom v tlačenej podobe pri distribúcii z továrne do predajne či autoservisu.

Keďže pneumatiky na rozdiel od domácich spotrebičov často nie sú v predajni vystavené a ľudia ich kupujú bez toho, aby ich pred tým videli, europoslanci trvali na povinnosti obchodníkov predložiť kupujúcemu informačné štítky pred kúpou a priložiť ich tiež k faktúre.

Najtichšie typy pneumatík

S cieľom podporiť používanie menej hlučných pneumatík dosiahol Parlament v rokovaní zmenu piktogramu hlučnosti. Úroveň vonkajšieho hluku valenia bude naznačená klesajúcim počtom čiernych "zvukových vln" vychádzajúcich z reproduktora. Tiché typy pneumatík (s hlučnosťou pod 68 decibelov) bude označovať piktogram s jednou čiernou a dvoma bielymi zvukovými vlnami, spolu s hodnotou v decibeloch.

O prípadných stimulačných opatreniach na podporu používania úspornejších pneumatík sa bude rozhodovať na národnej úrovni. Nariadenie však stanovuje, že členské štáty nemôžu prijať takéto podporné opatrenia pre pneumatiky, ktoré sú podľa palivovej úspornosti a príľnavosti k mokrej vozovke zaradené do nižšej triedy ako C.

Parlament je na Lisabonskú zmluvu pripravený

Európsky parlament je pripravený na zvýšenie právomocí, ktoré získa vďaka Lisabonskej zmluve. Poslanci schválili v stredu 25. novembra zmeny vnútorných pravidiel EP. Nové pravidlá berú do úvahy príchod 18 nových poslancov, zvýšenie legislatívnych právomocí a nový postup pre rozpočet, ktorý dáva Parlamentu rovnaké postavenie ako má Rada.

Poslanci v stredu 25. novembra schválili zmeny v rokovacom poriadku EP. Spravodajca a britský socialista David Martin k tomu uviedol: "Jednotný európsky akt viedol Parlament v období jeho detstva, Maastrichtská zmluva ho previedla pubertou, Zmluvy z Amsterdamu a z Nice nás doviedli k dospelosti a verím, že Lisabonská zmluva prinesie plné práva dospelého Parlamentu."

Noví poslanci

Celkovo 18 nových poslancov z 12 členských štátov zaujme svoje miesta v Parlamente po tom, ako nová zmluva vstúpi do platnosti a ako všetky členské štáty ratifikujú protokol potvrdzujúci pripojenie nových poslancov. Dovtedy títo 18 zástupcovia nebudú mať právo hlasovať. Podľa schváleného rokovacieho poriadku EP však môžu získať štatút pozorovateľa.

Zmenený Rokovací poriadok berie do úvahy aj citeľný nárast legislatívnych právomocí Parlamentu. Vďaka Lisabonskej zmluve skoro všetky politiky EÚ budú patriť pod "riadny legislatívny postup", v ktorom Európsky parlament a Rada EÚ majú ako legislatívne orgány rovnaké postavenie. Revidované sú aj pravidlá pre rozpočet, keďže Parlament a Rada budú mať v tejto oblasti rovnaké právomoci.

Ďalšie zmeny

Zmenil sa tiež postup vymenovania predsedu Komisie, pričom Parlament získal v tejto oblasti viac právomocí. Ďalšie zmeny v rokovacom poriadku EP zabezpečujú legislatívny dopad Charty základných práv, právo Parlamentu navrhnúť zmeny v zmluvách, ako aj zvýšený vplyv národných parlamentov.

Poslanci chcú od EÚ ambiciózny boj proti klimatickým zmenám

Európsky parlament očakáva od decembrovej konferencie OSN o klimatických zmenách v Kodani ambicióznú a právne záväznú dohodu. Tá by mala obsahovať záväzky na zníženie emisií v rozvojových a rozvíjajúcich sa krajinách, ako aj financovanie takýchto záväzkov a tiež sankcie za ich nedodržiavanie.

Aby sa kodanská konferencia skončila úspechom, vlády členských štátov musia vyjadriť svoje politické odhodlanie, uvádza sa v uznesení, ktoré v stredu 25. novembra schválil Parlament. Poslanci v ňom upozorňujú, že budúce generácie zrejme nebudú schopné čeliť klimatickým zmenám, ak sa bude spoločný globálny postup naďalej odkladať.

Kodanský samit by mal prinajmenšom skončiť záväznou dohodou o cieľoch znižovania emisií v priemyselných krajinách a o financovaní. Začiatkom budúceho roka by sa potom mal začať formálny proces so zámerom dosiahnuť komplexnú právne záväznú dohodu pre obdobie po roku 2012. Tá by mala vstúpiť do platnosti 1. januára 2013.

Niekoľko týždňov pred začiatkom konferencie o klimatických zmenách poslanci vyzývajú hlavy štátov a vlád, aby tejto problematike venovali čo najvyššiu pozornosť, a aby vyjadrili svoje politické odhodlanie. Parlament žiada, aby EÚ rozpracovala vonkajšiu politiku v oblasti klimatických zmien, a aby hovorila spoločnou rečou a udržala si tak vedúce postavenie pri vyjednávaniach.

Predseda Výboru EP pre životné prostredie, nemecký socialista Jo Leinen uviedol: "EÚ je v pozícii lídra v boji proti klimatickým zmenám a chceme, aby to tak bolo aj na samite v Kodani. Preto potrebujeme zotrvať na návrhu 30% zníženia CO₂ do roku 2020."

Uznesenie poslanci schválili v pomere hlasov 516:92:70. Medzinárodná dohoda by podľa ich názoru mala zahŕňať viaceré ciele:

- do roku 2020 globálne znížiť emisie skleníkových plynov v rozvinutých krajinách v hornej hranici rozmedzia 25 – 40 % v porovnaní s rokom 1990, pričom dlhodobý cieľ znižovania emisií do roku 2050 by sa mal stanoviť aspoň na hodnotu 80 %
- rozvojové krajiny ako celok by mali obmedziť rast svojich emisií o 15 až 30 % oproti bežnému stavu, ale vzhľadom na hospodársku váhu by sa Čína, India a Brazília mali zaviazat k podobným cieľom ako priemyselné krajiny
- rozvinuté štáty majú zodpovednosť za to, aby poskytovali dostatočnú, trvalo udržateľnú a predvídateľnú finančnú a technickú podporu rozvojovým štátom. Táto pomoc na zmierňovanie zmeny klímy a prispôsobovanie sa tejto zmene musí byť nová a doplnková k štátnej rozvojovej pomoci. V rokoch 2010 až 2012 by malo byť pre rýchle naštartovanie financovania vyčlenených približne 5 až 7 miliárd eur
- spoločný príspevok EÚ pre rozvojové štáty a ich úsilie zmierňovať vplyvy zmeny klímy a ich potreby v oblasti prispôsobovania sa tejto zmene by do roku 2020 nemal byť pod úrovňou 30 miliárd eur ročne
- ciele v oblasti zníženia emisií a záväzky v oblasti financovania musia podliehať prísnejšiemu režimu plnenia vrátane mechanizmu rýchleho varovania a postihov
- v dohodách by mali byť stanovené rovnaké záväzné ciele pre sektory leteckej a námornej dopravy ako pre ostatné priemyselné odvetvia, pričom aspoň 50 % kvót v tejto oblasti by malo byť obchodovateľných formou aukcie
- najneskôr do roku 2020 je rozvojovým krajinám potrebné poskytnúť významnú finančnú podporu, ako aj technickú a administratívnu pomoc, na zastavenie masívneho odlesňovania tropických oblastí a vytvoriť globálny mechanizmus pre lesný uhlík (GFCM) na základe Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC), založený na systéme trvalého financovania

Poslanci zdôrazňujú, že dohoda z Kodane by mohla podnietiť "nový trvalo udržateľný pakt", ktorý by podporoval ekonomický rast, trvalo udržateľné ekologické technológie, a zároveň by znížil spotrebu energie a zabezpečil nové pracovné miesta v priemyselných, ako aj rozvíjajúcich sa krajinách.

Takisto vyzývajú Spojené štáty, aby sa ciele, ktoré si stanovili vo volebnej kampani, stali záväznými, čím by vyslali vážny signál. Podľa Parlamentu je dôležité, aby aj India prišla s nejakým záväzkom. Poslanci berú do úvahy cieľ Japonska do roku 2020 znížiť emisie o 25 % a privítali pozitívne signály z Číny.

Lepšie odškodné pre cestujúcich v prípade bankrotu aerolínií

Cestujúci s leteckou spoločnosťou, ktorá skrachuje, by mali dostať odškodné a mala by im byť poskytnutá pomoc. Uvádza sa to v uznesení, ktoré v stredu 25. novembra schválili poslanci na plenárnom zasadnutí v Štrasburgu.

Parlament uznesením požiadal Komisiu, aby preskúmala možnosť predložiť návrh novej legislatívy, ktorý by zabezpečil, že cestujúci skrachovaných leteckých spoločností neostanú v cudzine bez ubytovania či spätnej letenky. Poslanci navrhujú vytvoriť "rezervný kompenzačný fond", ako aj princíp "vzájomnej zodpovednosti". Tento princíp by zabezpečil návrat cestujúcich skrachovanej leteckej spoločnosti inými leteckými spoločnosťami, ktoré prevádzkujú lety v tom istom smere a majú voľné miesta.

"Mnohí z týchto cestujúcich nemajú finančné prostriedky, aby riešili takúto udalosť. Ide o ľudí, ktorí si šetria na rodinnú dovolenku, a nakoniec o tieto peniaze prídu bez vlastného zavinenia," povedal predseda Výboru EP pre dopravu a britský socialista Brian Simpson počas rozpravy na túto tému, ktorá sa uskutočnila ešte v októbri. Návrh uznesenia EP o odškodnení cestujúcich v prípade bankrotu leteckej spoločnosti schválili poslanci zdvihnutím rúk.

Súčasná legislatíva EÚ upravuje kompenzácie napríklad v prípade, že pasažierovi odmietnu vstup na palubu pre nadmerný počet rezervácií. Existuje tiež nariadenie o transparentnosti cien leteniek. Podľa poslancov však treba doplniť legislatívu týkajúcu sa bankrotov a nesolventnosti leteckých spoločností, a to najmä v prípade kúpy leteniek cez internet.

Od roku 2000 skrachovalo v EÚ celkovo 77 leteckých spoločností. Zatiaľ poslednou bola spoločnosť SkyEurope.

Reformy v kandidátskych krajinách musia pokračovať

Súčasnú a potenciálnu kandidátske krajiny musia pokračovať v reformách, aby si zachovali šancu na členstvo v EÚ. Kľúčovými oblasťami, ktoré treba riešiť, sú právny štát, sloboda vyjadrovania, dobré susedské vzťahy, zaobchádzanie s národnostnými menšinami a boj proti korupcii a organizovanému zločinu, uvádza sa v uznesení, ktoré Parlament schválil vo štvrtok 26. novembra.

Uznesenie k tohtoročnej stratégii rozširovania, ktorú predložila Európska komisia pre krajiny západného Balkánu, Island a Turecko, schválili poslanci zdvihnutím rúk. Znenie uznesenia navrhol taliansky poslanec zo skupiny ľudovcov Gabriele Albertini.

Parlament v dokumente potvrdzuje svoju oddanosť procesu rozšírenia, ktorý patrí medzi najúspešnejšie politiky EÚ. Zároveň pripomína, že kodanské kritériá musia rešpektovať kandidátske krajiny, ale aj EÚ. Poslanci zdôrazňujú, že je potrebné brať do úvahy obavy a otázky európskych občanov ohľadom rozšírenia.

Pokiaľ ide o právny štát, poslanci vítajú pokrok dosiahnutý v regióne, hoci niektoré krajiny naďalej čelia výzvam v oblasti boja proti korupcii a organizovanému zločinu. V oblasti slobody vyjadrovania uznesenie konštatuje, že sloboda a nezávislosť médií od politických záťahov, ako aj nezávislosť regulačných úradov sú kľúčovými otázkami na Západnom Balkáne a v Turecku.

Poslanci vyzývajú úrady v Bosne a Hercegovine a v Albánsku na splnenie stanovených kritérií, aby aj pre tieto krajiny mohlo dôjsť od júla 2010 k uvoľneniu vízového režimu. Komisiu žiadajú, aby čo najskôr začala dialóg o vízach s kosovskými úradmi. Aj v prípade Kosova by podľa poslancov mala byť vytvorená tzv. cestovná mapa vedúca k liberalizácii vízového režimu.

Uznesenie ďalej požaduje, aby došlo k riešeniu dvojstranných sporov v regióne. Tieto spory by nemali byť prekážkou na ceste k členstvu, ale EÚ by mala presadzovať ich vyriešenie pred prijatím nových krajín.

Medzi kritériami, ktoré by mali rešpektovať všetky balkánske krajiny, poslanci zdôrazňujú plnú spoluprácu s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY) a zlepšenie postavenia národnostných a etnických menšín, najmä Rómov.

Chorvátsko

Poslanci sú toho názoru, že prístupové rokovania s Chorvátskom by sa mohli skončiť do polovice budúceho roka, za predpokladu, že krajina zvýši svoje úsilie a splní všetky potrebné kritériá, vrátane plnej spolupráce s ICTY. Uznesenie víta dvojstrannú dohodu o riešení hraničného sporu so Slovinskom, ktorá umožnila otvorenie ďalších kapitol v rokovaníach o vstupe.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko

Poslanci žiadajú Radu EÚ, aby jednala v súlade s odporúčaním Komisie začať prístupové rokovania s Macedónskom a stanoviť dátum ich začiatku na decembrovom samite. Krajina musí pokračovať v reformách štátnej správy a justície, bojovať proti korupcii a zlepšiť práva žien a vzťahy medzi etnikami.

Pokiaľ ide o spor okolo oficiálneho názvu krajiny, Parlament vyzýva macedónsku a grécku vládu, aby zvýšili úsilie pri hľadaní riešenia. Poslanci podčiarkujú dôležitosť dobrých susedských vzťahov a vyzývajú macedónsku vládu, aby sa vyhla krokom a vyhláseniam, ktoré by mohli mať negatívny dopad na tieto vzťahy.

Turecko

Uznesenie zdôrazňuje, že pre Turecko je dôležité rýchlo uskutočniť reformu justície, ktorá zlepší fungovanie tureckého štátu a spoločnosti. Poslanci vyjadrujú poľutovanie, že v oblasti náboženskej slobody a slobody prejavu došlo len k malému pokroku. Kritizujú tiež neplnenie záväzkov vyplývajúcich z dodatkového protokolu k asociačnej dohode medzi EÚ a Tureckom. Vyzývajú Turecko, aby túto dohodu plne rešpektovalo na báze nediskriminácie.

Parlament víta, že Turecko podpísalo dohodu o vybudovaní plynovodu Nabucco a vyzýva na otvorenie kapitoly energetika v prístupových rokovaniach. Uznesenie tiež zdôrazňuje diplomatické úsilie s cieľom normalizovať vzťahy s Arménskom a vyzýva parlamenty oboch krajín, aby ratifikovali príslušné protokoly.

Západný Balkán

Rada EÚ by mala bezodkladne ratifikovať dočasnú dohodu so Srbskom, píše sa v uznesení. Jednostranné uplatňovanie tejto dohody Srbskom dokazuje podľa poslancov odhodlanie tejto krajiny pokročiť vpred na ceste k členstvu v EÚ. Dohodu by mala EÚ podpísať na decembrovom samite.

Parlament víta ďalší pokrok Srbska v spolupráci s ICTY. Poslanci vyjadrujú poľutovanie, že srbské úrady vyzývali kosovských Srbov na bojkot novembrových volieb v Kosove. Žiadajú tiež Srbsko, aby zlepšilo spoluprácu s misiou EULEX, najmä pokiaľ ide o jej operácie v severnom Kosove.

Poslanci zaznamenali istý pokrok v oblasti bezpečnosti a kontroly hraníc v Bosne a Hercegovine, ale celkovo sú nespokojní s nedostatočným pokrokom. Nestabilná politická situácia a nedostatočná jednotná vízia, ktorú by zdieľali oba územné celky (Federácia Bosny a Hercegoviny a Srbská republika), sú zdrojom znepokojenia. Rada EÚ by mala pokračovať v dialógu s politickým vedením krajiny, aby jej pomohla udržať sa na ceste k integrácii do EÚ, konštatuje uznesenie.

Parlament víta zámer Komisie posilniť vzťahy s Kosovom, vrátane posúdenia možnosti zapojiť Kosovo do programov Spoločenstva. Poslanci očakávajú, že proces decentralizácie Kosova sa uzavrie do konca tohto roka v súlade s Ahtisaariho plánom. Vítajú vysokú účasť kosovských Srbov na nedávnych voľbách do miestnych zastupiteľstiev. Považujú ju za povzbudzujúci dôkaz toho, že kosovskí Srbi sú pripravení prevziať svoju mieru zodpovednosti v rámci kosovských inštitúcií.

Poslanci uznávajú tiež pokrok, ktorý za uplynulý rok dosiahli v reformách Albánsko a Čierna Hora. Vítajú minulotýždňové rozhodnutie ministrov zahraničných vecí EÚ, ktorí poverili Komisiu, aby vypracovala posudok k žiadosti týchto krajín o členstvo v Únii.

Island

Poslanci vítajú žiadosť Islandu o členstvo v EÚ. Vzhľadom na vysoký stupeň zosúladenia legislatívy tejto krajiny s právom EÚ očakávajú, že Island čoskoro získa štatút kandidáta. Podľa uznesenia by mala byť bilancia dodržiavania záväzkov Islandu vyplývajúcich z Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) významnou súčasťou hodnotenia, ktoré k žiadosti Islandu vypracuje Komisia.

Zakročiť proti nasilu na ženách si žiada jasný právny základ

Sexuálne násilie by malo byť uznané vo všetkých členských štátoch za trestný čin a páchatelia by mali byť automaticky stíhaní, uvádza Parlament v uznesení, ktoré schválil vo štvrtok 26. novembra. Podľa poslancov je násilie mužov voči ženám bez ohľadu na vek, vzdelanie, príjem alebo sociálne postavenie štrukturálnym problémom v celej EÚ a počet ženských obetí násilia založeného na rodovom základe je alarmujúci.

Parlament schválil uznesenie zdvihnutím rúk. Vyzýva v ňom členské štáty, aby "uznali sexuálne násilie voči ženám a znásilnenie vrátane násilia a znásilnenia v manželstve, v blízkych neoficiálnych vzťahoch a/alebo násilia spáchaného mužským príbuzným, pokiaľ s tým obeť nesúhlasila, za trestný čin", a aby "zaručili automatické stíhanie páchatel'ov týchto činov".

Poslanci žiadajú členské štáty, aby prijali primerané opatrenia na zastavenie zmrzačovania ženských pohlavných orgánov. Akékoľvek odôvodnenie kultúrnymi zvyklosťami či tradíciami v prípadoch násilia páchaného na ženách vrátane tzv. zločinov v mene cti a zmrzačovania ženských pohlavných orgánov by malo byť odmietnuté ako poľahčujúce okolnosti. V uznesení sa poznamenáva, že mrzačenie ženských pohlavných orgánov, takzvané zločiny v mene cti a nútené sobáše sú realitou v EÚ.

Násilie páchané mužmi na ženách nie je iba problémom verejného zdravia, ale aj aspektom nerovnosti žien a mužov, t. j. oblasti, v ktorej má EÚ právomoc prijímať opatrenia, tvrdí sa v uznesení. Podľa poslancov predstavuje toto násilie porušovanie ľudských práv, a najmä práva na život, práva na bezpečnosť, práva na dôstojnosť, práva na fyzickú a duševnú integritu a práva na sexuálny a reprodukčný výber, ako aj na zdravie.

Potreba jasného právneho základu

Parlament žiada konkrétny a zosúladenejší návrh politiky EÚ v oblasti boja proti všetkým formám násilia páchaného na ženách, ako sa uvádza v pláne EÚ o uplatňovaní rovnosti žien a mužov. Poslanci vyzývajú členské štáty, aby zlepšili vnútroštátne právne predpisy a politiky zamerané na boj proti všetkým formám násilia páchaného na ženách, a to najmä vypracovaním komplexných národných akčných plánov na boj proti násiliu voči ženám.

Ako tvrdí uznesenie, je potrebné uľahčiť dostupnosť bezplatnej právnej pomoci pre ženy, obeť rodového násilia alebo sietí obchodovania s ľuďmi, s cieľom upevniť ich práva v celej Únii.

10 zaujímavostí z novembrového zasadnutia v Štrasburgu

Aj predposledné zasadnutie v Štrasburgu v roku 2009 prinieslo množstvo zaujímavých tém. Poslanci dúfajú, že sa na decembrovej konferencii o klimatických zmenách podarí dosiahnuť záväznú dohodu. Po dvoch rokoch vyjednávaní tiež Parlament schválil telekomunikačný balíček. Dozvedeli sme sa aj meno víťaza tohtoročnej Ceny LUX.

Búrky a vietor sprevádzali europoslancov pri ich ceste do Štrasburgu v pondelok predpoludním. Malo im počasie pripomenúť, aké nevyhnutné je dosiahnuť dohodu na kodanskej konferencii o klimatických zmenách?

Reakcia poslancov prišla v stredu. V nelegislatívnom uznesení poslanci vyzvali, aby bola dohoda z Kodane nielen deklaratívna, ale záväzná. Kompromis by mal obsahovať ciele zníženia emisií pre rozvinuté aj rozvíjajúce sa krajiny, stanoviť finančné záväzky a sankcie za nesplnenie cieľov.

Pneumatiky ovplyvňujú až štvrtinu spotreby paliva. Poslanci preto v stredu schválili nové pravidlá ich označovania. Od roku 2012 budú pneumatiky v obchodoch rozdelené do tried podľa energetickej účinnosti, príľnavosti k mokrej vozovke a hlučnosti.

V máji 2011 sa zas začnú uplatňovať nové pravidlá v oblasti **telekomunikácií**. Schválený balíček posilňuje práva užívateľov telefónov a internetu, chráni osobné údaje a modernizuje spektrum rádiových vln.

Nové technológie nesklamali. V utorok sa na **Facebooku** uskutočnil **chat s** europoslankyňou **Catherine Trautmann** práve na tému telekomunikačného balíčka. Väčšina otázok sa týkala spôsobu, akým Parlament dosiahol kompromis s ministrami krajín EÚ.

Utorkovú **hodinu otázok** s predsedom Komisie mnohí sledovali cez **Twitter**. José Manuel Barroso oznámil, že už má mená 27 kandidátov na post komisárov, pričom tretina z nich sú ženy. Lídrov politických skupín zaujímala okrem témy zostavovania Komisie aj energetika.

Parlamentnú **Cenu LUX** si tento rok odnáša francúzsky film Vitajte. 87 000 eur, ktoré snímka spolu s ocenením získala, budú použité na otitulkovanie filmu do zvyšných 22 oficiálnych jazykov EÚ a jeho distribúciu do európskych kinosál.

Väčšiu **ochranu leteckých cestujúcich** v prípade bankrotu aerolínií žiadajú poslanci v texte, ktorý schválili v stredu. Riešením mohol byť rezervný kompenzačný fond, alebo aj princíp "vzájomnej zodpovednosti". Ten by zabezpečil, že cestujúci skrachovanej leteckej spoločnosti by sa domov vrátili inými aerolinkami, ktoré prevádzkujú lety v tom istom smere a majú voľné miesta.

Parlament sa tiež vyslovil za jasnejšie pravidlá pre **označovanie pôvodu výrobkov**. V budúcnosti by podľa poslancov mali byť pravidlá značky "vyrobené v" (made in) povinné a rovnaké v každej krajine EÚ.

Ochrana žien pred násilím je v Európe stále veľkým problémom. Vo štvrtok preto poslanci vyzvali Radu a Komisiu, aby predložili plán, ako chcú zastaviť **domáce násilie proti ženám** v krajinách EÚ.